

[https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8\(4\).10](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(4).10)
CZU 378.147:61:81'243

FUNCTIONAL TEACHING STRATEGIES FOR DEVELOPING SPECIALIZED LANGUAGE IN MEDICAL EDUCATION

Aliona Busuioc¹, ORCID: 0000-0002-4010-0108,
Alexandra Barbăneagră^{2*}, ORCID: 0000-0003-4777-1550

¹Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova, 165 Stefan cel Mare Blvd., Chisinau, Republic of Moldova

²Ion Creanga State Pedagogical University of Chisinau, 1 Ion Creangă Str., Chisinau, Republic of Moldova

* Corresponding author: Aliona Busuioc, aliona.busuioc@usmf.md

Received: 11. 22. 2025

Accepted: 12. 18. 2025

Abstract. The article includes an analysis in order to ensure the formation of specialized language among foreign medical students, practical application and deep understanding of concepts in the medical field are necessary. Functional teaching strategies are essential because they place medical terms in real contexts, allowing students from the Faculty of Medicine no.2 (international students) to associate them with clinical manifestations, treatment decisions, and patient interactions; they encourage foreign students to think beyond the simple name, they must analyze, compare, evaluate, and synthesize information to master the specialized language. Functional teaching strategies train students to use terms correctly, precisely and unambiguously; they help foreign students practice interacting with the patient, transforming them from a passive receiver of information into an active participant in the learning process. Functional teaching strategies transform learning specialized language from a rote memorization activity into a dynamic, contextualized process essential for the development of future healthcare professionals, capable of thinking critically, communicating effectively, and ensuring patient safety.

Keywords: *functional teaching strategies specialized language, Romanian as a foreign language, medical pedagogy.*

Rezumat. Articolul cuprinde o analiză în vederea asigurării formării limbajului de specialitate la medicii străini, prin aplicarea practică și înțelegerea profundă a conceptelor din domeniul medical, Strategiile didactice funcționale sunt esențiale deoarece plasează termenii medicali în context reale, permițând studenților din cadrul Facultății de Medicină nr. 2 (studenți internaționali) să-i asocieze cu manifestări clinice, decizii de tratament și interacțiuni cu pacienții; încurajează studenții străini să gândească dincolo de simpla denumire, ei trebuie să analizeze, să compare, să evalueze și să sintetizeze informațiile pentru a stăpâni limbajul de specialitate. Strategiile didactice funcționale antrenează studenții să utilizeze termenii corect, precis și fără ambiguitate; îi ajută pe studenții străini să practice interacțiunea cu pacientul, îi transformă dintr-un receptor pasiv de informații într-un participant activ în procesul de învățare. Strategiile didactice funcționale transformă

învățarea limbajului de specialitate dintr-o activitate de memorare mecanică într-un proces dinamic, contextualizat și esențial pentru dezvoltarea viitorilor profesioniști în domeniul sănătății, capabili să gândească critic, să comunice eficient și să asigure siguranța pacienților.

Cuvinte-cheie: *strategii didactice funcționale, limbaj de specialitate, limba română ca limbă străină, pedagogie medicală.*

1. Introducere

Competențele lingvistice constituie un element esențial în edificarea Spațiului European al Educației, întrucât facilitează mobilitatea academică și profesională, cooperarea transnațională și înțelegerea reciprocă între cetățenii statelor membre.

În contextul european, pluralitatea lingvistică reprezintă o expresie emblematică a unuia dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene – „unitatea în diversitate”. Limbile naționale și regionale nu doar reflectă identitățile personale și culturale ale indivizilor, ci constituie, totodată, un patrimoniu comun care contribuie la consolidarea coeziunii și a identității europene.

De-a lungul ultimelor decenii, Uniunea Europeană a promovat consecvent politicile de sprijinire a învățării limbilor străine, recunoscând rolul strategic al acestora în dezvoltarea personală, socială și economică. Argumentele care susțin implementarea unor politici educaționale ambițioase în acest domeniu sunt multiple și se manifestă pe mai multe niveluri:

1. La nivel individual, competențele lingvistice extind orizonturile de formare și afirmare personală și profesională.

2. La nivel social, acestea contribuie la sporirea sensibilității culturale, la promovarea dialogului intercultural și la întărirea coeziunii sociale.

3. La nivel economic, cunoașterea limbilor străine și a competențelor interculturale devine un atu esențial pentru angajați și o resursă strategică pentru întreprinderi, facilitând adaptarea și competitivitatea acestora pe piețele globale.

Astfel, dezvoltarea competențelor lingvistice se afirmă ca o condiție indispensabilă pentru realizarea obiectivelor educaționale, culturale și economice ale Uniunii Europene, contribuind la consolidarea unei identități europene bazate pe diversitate, dialog și cooperare [1].

Integrarea socioprofesională solicită angajatului să fie pregătit pentru adaptarea la diferite situații ce pot să apară în mediul profesional, la cerințele de muncă și la comportamentul colectivului în cadrul căruia va fi necesar să se încadreze [2, p. 61].

Dezvoltarea limbajului de specialitate în domeniul medical reprezintă o componentă esențială a formării profesionale, având un rol determinant în asigurarea unei practici sigure și eficiente.

Acest studiu propune o abordare didactică structurată pentru dezvoltarea eficientă a limbajului de specialitate în context medical, având ca scop nu doar însușirea terminologiei, ci și capacitatea de a utiliza funcțional limbajul de specialitate în diverse situații profesionale de către medicii străini.

Obiectivele fundamentale ale comunicării medic-pacient se concentrează pe patru piloni principali:

1. Culegerea de date complete: achiziționarea informațiilor medicale și psiho-sociale necesare pentru promovarea sănătății pacientului.

2. Respectarea etică și legală: îndeplinirea obligațiilor profesionale, satisfacerea așteptărilor pacientului și garantarea drepturilor fundamentale.

3. Informarea esențială: asigurarea că pacientul și familia înțeleg pe deplin starea de sănătate și experiența prin care trec.

4. Decizia colaborativă: furnizarea informațiilor necesare pentru ca pacientul să poată participa activ la luarea deciziilor optime privind tratamentul.

Comunicarea vizează colectarea de informații, respectarea drepturilor, asigurarea înțelegerii și facilitarea participării pacientului la decizia terapeutică [3, pp. 5 -6].

Inteligența emoțională este capacitatea unei persoane de a recunoaște emoțiile, de a înțelege intențiile, motivațiile și dorințele altor persoane și pe ale sale, este abilitatea de a înțelege și de a folosi emoțiile pentru a gândi și acționa strategic în diverse situații [4, p. 191].

Un mediu de învățare pozitiv în formarea profesională presupune alinierea specifică a factorilor care satisfac nevoile și cerințele cursanților, acest cadru pozitiv se bazează pe o structură trifactorială esențială: profilul formatorului - calitățile, experiența și stilul de predare al profesorului, relaționarea interpersonală - calitatea interacțiunilor și a comunicării dintre cursanți și formator, precum și între cursanții înșiși (atmosfera de lucru, colaborarea), particularitățile spațiului de instruire - configurația fizică și resursele spațiului în care se desfășoară activitatea (confort, dotări, accesibilitate) [5, p. 41].

Profesorul de limba română trebuie să acorde o atenție deosebită procesului de alegere și valorificare a textului-suport. Acest demers este crucial pentru: dezvoltarea vocabularului studenților, formarea deprinderilor de exprimare corectă și fluentă în limba română [6, p. 124].

Pentru însușirea eficientă a vorbirii dialogate e important să se țină cont de nivelul de cunoaștere a limbii. Dialogurile propriu-zise sunt niște modele pe care studenții le elaborează într-o conversație mai amplă. Activitatea de vorbire începe cu anunțarea unor subiecte, cu întrebări orientate spre formarea și dezvoltarea competențelor de vorbire [7, pp. 36-37].

Strategia didactică reprezintă abordarea complexă aleasă pentru a soluționa o sarcină de instruire. Ea implică un proces rațional de alegere și articulare cronologică a metodelor de predare, a resurselor (materiale) și a instrumentelor (mijloace), vizând maximizarea rezultatelor și atingerea integrală a obiectivelor propuse [8, p. 96].

Din punct de vedere metodologic, învățarea pe simulatoare didactice sunt sisteme analoage sau izomorfe cu o categorie de obiecte sau situații reale, facilitează studierea anumitor variabile. De exemplu: cabinetele medicale oferă acces la asistența medicală, construiește o comunicare eficientă cu pacientul, sunt identificați factorii perturbatori ai comunicării cu pacientul etc. Ambianța cât mai apropiată permite: facilitarea studierii și explicării acțiunilor complexe; facilitarea observării părților componente ale sistemului și a funcționării lor în ansamblu; executarea unor operații componente ale unei activități mai complexe; formarea unor abilități specifice; verificarea unor priceperi, deprinderi, cunoștințe, solicitate ulterior într-un context de activitate reală, în condiții reale [9, pp. 157-158].

Complexitatea textelor trebuie să aibă o întindere adecvată nivelului lingvistic al grupei, influențând direct receptarea, înțelegerea și valorificarea acestuia în scopuri educaționale sau profesionale.

Este bine cunoscut faptul că eficiența procesului de predare-învățare a unei limbi străine – în cazul de față, a limbii române ca limbă străină (RLS) – depinde în mod semnificativ de strategiile și metodele didactice utilizate de cadrul didactic în activitatea desfășurată în sala de curs. În acest context, demersul nostru își propune să evidențieze și să analizeze strategiile didactice pe care le considerăm optime pentru facilitarea procesului de însușire corectă, coerentă și eficientă a competențelor lingvistice specifice limbii române.

Calitatea și eficiența formării profesionale în învățământul superior sunt rezultatul influenței conjugate a mai multor factori determinanți. Acești factori au generat, de-a lungul timpului, o abordare conceptuală în care procesul educațional este structurat și guvernat de principii clare și implementat conform unor metodologii bine definite. Cei doi actori principali – profesorul și studentul – își desfășoară activitatea într-un context specific de învățare.

Acest context este, în esență, condiția fundamentală care permite și susține realizarea cu succes a paradigmei educaționale asumate. Succesul formării profesionale depinde de o viziune clară (principii și metodologii) și de interacțiunea dintre profesori și studenți într-un mediu de învățare propice.

În prezent, sistemul educațional se orientează tot mai mult spre adoptarea de noi metodologii și strategii didactice care să le permită studenților să se confrunte direct cu situațiile din viața reală.

O abordare centrală în acest sens o reprezintă strategiile de învățare prin cooperare. Acestea sunt recunoscute ca metode de predare-învățare esențiale, fiind axate pe îmbunătățirea integrată atât a competențelor profesionale, cât și a celor personale ale studenților.

Învățarea prin cooperare se aliniază și completează alte concepte cheie din educația contemporană, incluzând: învățarea activă, învățarea centrată pe student, învățarea bazată pe probleme, învățarea bazată pe proiecte.

Astfel, prin integrarea acestor strategii, instituțiile de învățământ se asigură că pregătirea oferită este relevantă, practică și orientată spre dezvoltarea holistică a viitorilor profesioniști [10, p. 217].

În ansamblu, putem sublinia importanța unei planificări riguroase și adaptate nevoilor cursanților în procesul de predare a limbii române ca limbă străină. Selectarea atentă a strategiilor didactice, organizarea progresivă a conținuturilor, adaptarea sarcinilor de învățare și luarea în considerare a stilurilor și motivației individuale ale studenților asigură o învățare eficientă, activă și durabilă [11, p. 19]. Aplicarea consecventă a acestor principii permite nu doar însușirea cunoștințelor lingvistice, ci și dezvoltarea competențelor de comunicare autentice, consolidând astfel succesul cursului și capacitatea cursanților de a utiliza limba română în contexte reale.

Obiectivul general: dezvoltarea competențelor lingvistice și de comunicare specifice domeniului medical, esențiale pentru activitatea profesională a viitorilor specialiști.

Obiective specifice:

Asimilarea terminologiei medicale: însușirea corectă a termenilor anatomici, fiziologici, patologici, farmaceutici, a denumirilor de proceduri și instrumente.

Înțelegerea conceptelor medicale: asocierea termenilor cu definițiile și explicațiile corespunzătoare, construind o bază solidă de cunoștințe.

Utilizarea corectă a limbajului medical: aplicarea terminologiei în contexte relevante (ex: descrierea simptomelor, diagnosticarea, elaborarea unui plan de tratament).

Dezvoltarea abilităților de comunicare profesională: formularea clară și concisă a informațiilor medicale, atât oral, cât și în scris, adaptată la diverși audienți (colegi, pacienți, familii).

Interpretarea documentelor medicale: înțelegerea profundă a termenilor medicali, acronimelor, abrevierilor și simbolurilor utilizate în fișele medicale, rapoartele de laborator, imagistică, scrisori medicale, rețete și scheme de tratament. Studenții trebuie să recunoască nu doar cuvintele, ci și contextul lor clinic. Familiarizarea cu modul în care sunt organizate

diferite tipuri de documente medicale (fișa de observație clinică). Fiecare tip de document are o structură standardizată care ajută la identificarea rapidă a informațiilor relevante.

Producerea de documente medicale: acuratețe și precizie, capacitatea de a le redacta conform standardelor; exprimarea ideilor într-un limbaj simplu și direct; aplicarea adecvată a limbajului medical în descrierea simptomelor, semnelor, diagnosticului, investigațiilor, tratamentelor și evoluției bolii.

Abilități de ascultare activă: capacitatea de a extrage informații relevante din discuțiile cu pacienții sau din prezentările medicale, acordarea atenției complete, eliminarea distragerilor și concentrarea pe ceea ce spune pacientul, aici intervine și provocarea **barierei lingvistice și culturale** – necesitatea de a fi extrem de atent la mesaj, detalii, pronunție și chiar la accent; ascultarea fără a întrerupe; recapitularea și parafrizarea, repetarea sau reformularea, cu propriile cuvinte, a ceea ce a spus pacientul, pentru a verifica înțelegerea corectă etc.

Formarea competențelor lingvistice de specialitate în rândul studenților străini din domeniul medical presupune un proces complex și esențial, având în vedere că aceștia trebuie să înțeleagă și să comunice eficient într-un mediu profesional cu terminologie specifică și situații de interacțiune unice.

O componentă fundamentală a acestui proces o reprezintă abilitățile de interogație, care constituie arta de a pune întrebări, esențială în anamneză și în obținerea informațiilor relevante. Aceasta include utilizarea strategică atât a întrebărilor deschise, cât și a întrebărilor închise, precum și adaptarea terminologiei la nivelul de înțelegere al pacientului. De asemenea, este crucială sensibilitatea culturală, care implică conștientizarea faptului că anumite subiecte pot fi considerate tabu sau sensibile în diferite culturi.

Dezvoltarea acestor competențe presupune nu doar învățarea teoretică, ci și exerciții practice constante, sub supraveghere, inițial în medii simulate și ulterior în context clinic real. Este un proces continuu de rafinare a abilităților lingvistice și profesionale.

Pentru studenții străini, dezvoltarea acestor abilități este un proces continuu, care necesită practică intensivă în scenarii simulate (jocuri de rol), feedback constructiv din partea profesorilor și a colegilor, și, ulterior, experiență directă cu pacienții, sub supraveghere. Stăpânirea limbii generale și medicale este o precondiție, dar aplicarea lor eficientă în interacțiunea cu pacientul depinde crucial de aceste abilități de comunicare interpersonală.

Elaborarea unei tipologii de strategii didactice adecvate a presupus integrarea unor principii pedagogice moderne, centrate pe activizarea și implicarea directă a studenților în procesul de învățare.

Astfel, s-a optat pentru utilizarea strategiilor didactice active și interactive, cu scopul de a optimiza calitatea procesului de predare-învățare-evaluare a limbii române ca limbă de specialitate și de a facilita transferul competențelor lingvistice în contexte reale de comunicare profesională [12, pp. 145-146].

Educația medicală bazată pe simulare este o componentă esențială în formarea profesioniștilor din sănătate. Aceasta oferă un mediu de învățare dinamic și interactiv care reproduce fidel realitatea clinică (fără a pune în pericol siguranța pacienților). Prin simulare, cursanții au ocazia să: exerseze proceduri medicale, ia decizii rapide în scenarii complexe, să gestioneze interacțiunile cu pacienții. Acest cadru le dezvoltă semnificativ abilitățile clinice, gândirea critică și încrederea, pregătindu-i temeinic pentru practica medicală reală [13, p. 68].

2. Materiale și Metode

Pe baza analizei realizate, considerăm că formarea limbajului de specialitate în limba română ca limbă străină, pentru medicii străini, poate fi eficient realizată printr-un mix coerent de strategii didactice:

(I) Strategii de receptare și producere a mesajului oral și scris (exercițiul, problematizarea).

(II) Strategii funcționale specifice formării limbajului de specialitate în scopuri medicale (studiu de caz medical, metoda „Organizatorul Grafic” (OG), brainstorming, LearningApps, aplicația StoryJumper, Kahoot, metoda „Phillips 6/6”, învățarea pe bază de proiecte („project-based learning”).

(III) Strategii de interacțiune (jocul de rol, explozia stelară, situație de comunicare).

(IV) Strategii de mediere (cuprind, de regulă, *sarcina propriu-zisă, obiectivul, contextul, sarcina studentului, fișa de lucru*) [12, pp. 151-152].

Obiectivele și structura sarcinilor de mediere în formarea medicinistilor străini. Sarcinile de mediere, special concepute pentru medicii străini care învață limba română ca limbă străină, au scopul de a dezvolta competențele de comunicare profesională esențiale în contexte medicale autentice. Aceste activități pun un accent deosebit pe interacțiunea eficientă între interlocutori, pe transferul corect de informație și pe capacitatea studentului de a adapta mesajul în funcție de context și de registrul de limbaj necesar.

Mediatorii sunt exersați prin diverse tipuri de sarcini, care acoperă atât comunicarea scrisă, cât și pe cea orală și vizuală. De exemplu, în aria medierii orale și interactive, studenții învață să faciliteze dialogul, cum ar fi medierea unei conversații sau comunicarea între un pacient vorbitor de română și un medicinist străin (rol de interpret lingvistic în context clinic). O altă componentă importantă este medierea interactivă, care implică intervenția atunci când un coleg dintr-o altă țară nu înțelege instrucțiunile primite în limba română de la personalul medical (de exemplu, informațiile despre tratament transmise de o asistentă).

În ceea ce privește medierea scrisă, activitățile includ explicarea unui protocol medical sau medierea unei fișe medicale sau a unui buletin de analize (traducerea, sintetizarea sau explicarea lor). De asemenea, li se cere să reformuleze un fragment științific sau un text medical specializat într-un limbaj accesibil pentru a fi înțeles de o persoană fără pregătire medicală. În completare, medierea vizuală presupune descrierea și interpretarea corectă a elementelor grafice, cum ar fi o diagramă sau un grafic medical. Prin toate aceste metode, studenții sunt pregătiți să utilizeze un vocabular bogat și adecvat, asigurând astfel o comunicare profesională precisă și empatică. [12, pp. 165-169].

Principiile didactice reprezintă linii directoare esențiale care asigură eficiența, coerența și calitatea actului educațional, ajută la transformarea teoriei pedagogice în practică eficientă, adaptată nevoilor și particularităților studenților.

Credem că aceleași conținuturi nu vor putea fi niciodată predate absolut identic la două grupuri diferite de cursanți, chiar dacă strategiile și metodele utilizate de profesor vor fi aceleași de fiecare dată, întrucât în economia lecției intră multe variabile, legate de diferența de organizare a grupului țintă, de starea de spirit atât a profesorului, cât și a cursanților, de gradul de oboseală, de puterea de înțelegere a fiecărui cursant, de prezența unor cursanți indisciplinați care vor dori să atragă atenția asupra lor.

Pentru a obține rezultatele scontate, profesorul trebuie să ofere constant studenților săi:

1. informații - se are în vedere transmiterea cunoștințelor către participantul la curs; profesorul trebuie să fie o vastă resursă informațională pentru studenții săi; are datoria de a

face informația cât mai accesibilă publicului țintă vizat, de a o face atractivă în ochii studenților săi, explicându-le că, pentru a construi întregul, este nevoie de fiecare particulă;

2. instrumente - pleacă de la ideea că simpla transmitere a informațiilor este departe de a fi suficientă; profesorul are datoria de a-și sprijini elevii să-și dezvolte propriile strategii de gândire;

3. sprijin metodologic pentru evaluare - se urmărește evoluția permanentă a studentului, de la primele cursuri până la examenul final; să ofere feedback substanțial studentului său; este necesar să se ia măsuri de remediere prin reluarea sau suplimentarea unor sarcini de lucru [14, pp. 146-147].

Pentru o integrare de succes în sistemul medical și pentru îngrijirea centrată pe pacient propunem integrarea acestor **principii** în practica didactică:

1. Abordarea integrată a limbajului de specialitate și a conținutului: „Această abordare aduce în prim-plan problema conținutului și a principiilor de organizare a activității (în cazul nostru, a activității de vorbire), de asemenea, examinarea structurii ei atât în cadrul culturii materne, cât și a culturii limbii studiate, în procesul de interacțiune a acestora” [15, p. 138] în predarea conținutului medical, medicii străini nu au nevoie doar să învețe vocabularul medical, ci și să înțeleagă cum este folosit în contexte clinice reale. Prezentarea termenilor și conceptelor în contexte relevante, pentru a facilita înțelegerea funcțională și memorarea.

Aplicare: utilizarea de cazuri clinice autentice pentru discuții și analize; integrarea de exerciții de comunicare (simulări de consultații, anamneză, prezentarea cazurilor) în cursurile de specialitate; încurajarea dialogului și interacțiunii cu pacienții și personalul medical local, sub supraveghere.

2. Centrarea pe student și pe nevoile specifice: fiecare student străin vine cu un bagaj lingvistic și cultural diferit. Este esențial ca procesul didactic să fie flexibil și adaptat nevoilor individuale.

Aplicare: evaluarea inițială a nivelului de competență lingvistică și comunicativă a studenților străini; oferirea de materiale didactice diferențiate, în funcție de nivel și de aria de specializare; încurajarea autoevaluării și a reflecției asupra propriului proces de învățare.

3. Autenticitatea: „Acest principiu cere ca activitățile de evaluare să fie autentice, relevante și semnificative pentru situațiile și experiențele din viața reală a studentului și să fie integrate perfect în procesul de predare și învățare” [16, p. 27]; să reflecte cât mai aproape de realitatea medicală (context, interacțiuni, studii de caz reale, fișe medicale autentice, simulări clinice cu pacienți standardizați, articole medicale, ghiduri clinic, broșuri informative pentru pacienți etc.).

Aplicare: întrebări și răspunsuri; situații de comunicare autentice/simulate realist; sarcini și activități autentice; feedback autentic.

4. Interactivitatea: „cerința primordială a educației este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă” [17] promovarea implicării active a studenților în procesul de învățare prin discuții, simulări, feedback, exerciții practice, jocuri de rol și activități de grup. Acest principiu dezvoltă fluența și spontaneitatea, capacitatea de a reacționa rapid și adecvat în diverse situații, îi constrânge să gândească și să vorbească în timp real. Prin interacțiune, medicii străini sunt nevoiți să utilizeze vocabularul medical, structurile gramaticale și expresiile specifice, ceea ce duce la o mai bună interacțiune și consolidare a acestora. Prin exersarea repetată în medii sigure și controlate,

medicinii străini își reduc teama de a vorbi și de a face greșeli, ceea ce le crește încrederea în propriile abilități.

Aplicare: discuții și dezbateri: simulări și jocuri de rol; activități în perechi sau grupuri mici; prezentări orale și feedback; utilizarea tehnologiei pentru interactivitate; întrebări și răspunsuri.

5. Învățarea etapizată sau graduală: se referă la organizarea procesului de învățare a comunicării profesionale într-o manieră sistematică și etapizată, de la simplu la complex, de la termeni izolați la fraze complexe și la texte complete. Începând cu elementele fundamentale (saluturi, întrebări simple, vocabular de bază), medicii străini își construiesc o fundație solidă pe care pot adăuga ulterior concepte și abilități mai complexe. Progresia permite integrarea treptată a noilor cunoștințe lingvistice și medicale în scenarii de comunicare din ce în ce mai autentice și complexe și permite o anumită flexibilitate pentru a ține cont de ritmurile diferite de învățare ale studenților străini.

Aplicare: de la vocabularul de bază la terminologia specializată; de la propoziții simple la structuri complexe și discurs fluent; de la interacțiuni controlate la simulări complexe și roluri autentice etc.

6. Conștientizarea interculturală și comunicarea non-verbală – „definirea unor caracteristici culturale pentru stilurile de învățare, în vederea adaptării stilurilor de predare la nevoile specifice diverselor grupuri de studenți” [18, p. 25] înțelegerea diferențelor culturale și a limbajului non-verbal este vitală pentru o interacțiune eficientă cu pacienții și colegii.

Aplicare:

- organizarea atelierelor de conștientizare culturală, dezvoltarea competenței lor de comunicare profesională și, implicit, în integrarea lor eficientă în sistemul medical. Aceste ateliere abordează nu doar aspectele pur lingvistice, ci și nuanțele profunde ale interacțiunilor umane într-un context medical specific, în care să se discute despre obiceiurile, valorile și normele de comunicare specifice contextului medical local. Dezvoltarea sensibilității culturale prin ajutarea studenților să recunoască și să înțeleagă modul în care cultura (proprie și a celuilalt) influențează percepțiile despre sănătate, boală, durere, suferință, tratament și moarte.

- explicarea importanței limbajului non-verbal (gesturi, mimică, contact vizual etc.) în interacțiunile medic-pacient.

- analiza de studii de caz care ilustrează impactul diferențelor culturale asupra comunicării medicale, identificarea barierelor culturale în comunicare și recunoașterea modului în care diferențele în limbajul verbal și non-verbal, valori, credințe și norme sociale pot crea obstacole în comunicare.

7. Multisenzorialitatea - aplicarea tehnicilor de învățare multisenzorială presupune valorificarea în procesul de învățare a cât mai multe simțuri [19, p. 450] utilizarea de imagini, diagrame, videoclipuri, modele anatomice pentru a sprijini înțelegerea; o informație prezentată prin mai multe simțuri (vizual, auditiv, kinestezic etc.) este mai bine înțeleasă și reținută. Studenții au diferite stiluri de învățare și multisenzorialitatea le va permite ca fiecare student să-și găsească o modalitate eficientă de a asimila informația. Când limbajul verbal poate fi o barieră, informațiile suplimentare oferite prin imagini, gesturi, manipulare de obiecte sau experiență directă pot clarifica înțelesul și învățarea devine mai profundă și durabilă.

Aplicare:

- vizual (utilizarea suporturilor vizuale, videouri, demonstrații, schițe, tabele etc.);
- auditiv (pronunție și intonație, ascultare activă, prezentări orale, discuții și dezbateri etc.);
- chinestezic (jocuri de rol și simulări, proiecte practice, utilizarea tehnologiei, utilizarea manechinelor, simulatoarelor și a modelelor anatomice în educație, cercetare, diagnostic etc.).

3. Rezultate

Datorită strategiilor didactice specifice au fost elaborate materiale funcționale pentru dezvoltarea limbajului de specialitate în limba română la medicii străini.

Strategiile de achiziție terminologică se referă la metodele și tehnicile folosite pentru a identifica, colecta și organiza termenii specifici dintr-un anumit domeniu de specialitate. Scopul principal este de a crea resurse terminologice (cum ar fi glosare, baze de date terminologice sau dicționare) care să faciliteze înțelegerea și comunicarea în acel domeniu.

Explicarea etimologiei și morfologiei: descompunerea termenilor medicali în rădăcini, prefixe și sufixe.

Cardiologie:

- cardi-: este rădăcina, provenind din grecescul *kardia*, care înseamnă **inimă**.
- -ologie: este sufixul, provenind din grecescul *logos*, care înseamnă studiu sau știință.
- sensul dedus: studiul inimii.

Gastrită

- gastr-: rădăcina, din grecescul *gaster*, înseamnă stomac.
- -ită: sufix care indică inflamație.
- sensul dedus: inflamația stomacului.

Pneumectomie

- pneumon-: rădăcina, din grecescul *pneumon*, înseamnă plămân.
- -ectomie: sufix care indică îndepărtarea chirurgicală sau excizia.
- sensul dedus: îndepărtarea chirurgicală a plămânului.

Bradycardie

- brady-: prefix, din grecescul *bradys*, înseamnă lent.
- -cardi-: rădăcina, din grecescul *kardia*, înseamnă inimă.
- -ie: sufix care indică o stare sau o condiție.
- sensul dedus: ritm cardiac lent.

Hematurie

- hemat-: rădăcina, din grecescul *haima*, înseamnă sânge
- -urie: sufix care indică prezența în urină/ ouă - urină
- sensul dedus: prezența sângelui în urină.

Vorbim despre procesul de creare a unor glosare (liste de termeni) care sunt special concepute pentru a sprijini practica medicală. Aceste glosare au două caracteristici principale: sunt tematice (sau bilingve/multilingve); sunt organizate pe categorii tematice relevante pentru domeniul medical (de exemplu, termeni de cardiologie, anatomie, simptome, proceduri chirurgicale etc.). Dacă sunt bilingve, oferă echivalentele termenilor între două limbi (de exemplu, română-engleză). Au un conținut lexical bogat și structurat: cuvinte de bază - terminologia uzuală, esențială în comunicarea medicală de zi cu zi; termeni medicali specifici: nomenclatura clinică și științifică exactă (de exemplu, *bronșită*, *pneumotorax*, *electrocardiogramă*); îmbinări de cuvinte libere (frecvente în context medical): Expresii care, deși nu sunt termeni tehnici rigizi, sunt folosite des în descrierea stărilor (de exemplu, *dureri*

ascuțite, stare generală alterată); îmbinări de cuvinte stabile/sintagme: Structuri lexicale fixe (de exemplu, *stop cardio-respirator, accident vascular cerebral*). Obiectivul principal al creării acestor glosare este de a oferi suport lingvistic și terminologic detaliat și organizat pentru a asigura comunicarea corectă și precisă în mediul medical, fie că este vorba de traduceri, documentație, învățare sau comunicare directă cu pacientul. Acest conținut descrie obiectivele și activitățile principale cuprinse în *Serviciile și examenele profilactice (preventive)* în domeniul sănătății: depistare și monitorizare, identificarea, monitorizarea și eliminarea factorilor de risc individuali și de mediu; prevenirea comportamentelor nocive (combaterea fumatului, combaterea consumului excesiv de alcool, evitarea expunerii necontrolate la soare, promovarea sănătății și a igienei, promovarea consumului de apă din surse sigure, utilizarea sării iodate în alimentație (pentru prevenirea tulburărilor cauzate de deficitul de iod, promovarea mișcării și a unui stil de viață activ. *Servicii de sănătate publică și sănătatea femeii*: imunizare: administrarea de vaccinuri (imunizarea) pentru categoriile de grupuri selectate, supravegherea gravidelor pe parcursul sarcinii, supravegherea dezvoltării fizice și psihomotorii a copilului. *Controlul medical anual și examenele specifice*: măsurarea tensiunii arteriale, aprecierea acuității vederii, tonometria oculară (măsurarea presiunii intraoculare), aprecierea nivelului glicemiei (zahărului din sânge), aprecierea parametrilor din proba de sânge (hemoleucogramă, profil lipidic etc.). *Examinări clinice specifice*: examinarea pielii (pentru semne de leziuni precanceroase sau cancer de piele), examinarea glandei tiroide, examinarea ganglionilor limfatici, examinarea glandei mamare (pentru depistarea precoce a cancerului de sân).

Carduri flash (Flashcards): crearea de carduri cu termeni pe o parte și definiții/imagini pe cealaltă pentru memorare activă.

Cardul 1: Homeostazia Termen: homeostazie **Pronunție:** ho-me-o-sta-zi-e

Definiție: proprietate a organismelor vii de a-și menține constantele fiziologice în condiții diferite de mediu

Homeo-: din gr. *homoios*) = similar, la fel, asemănător

-stazie: din gr. *stasis* = stare, a sta, a menține

Exemplu: Homeostazia eficientă susține sănătatea generală prin asigurarea funcționării sistemelor corporale în limite optime.

Cardul 2: Disfagia Termen: disfagie **Pronunție:** dis-fa-gi-e

Definiție: Dificultate în înghițirea alimentelor în afecțiuni ale gurii, faringelui și esofagului.

Dis-: (prefix) = dificil, anormal, afectat

-fagie: (din gr. *phagein*) – a mânca, a înghiți.

Exemplu: Disfagia poate fi un simptom al unor afecțiuni esofagiene.

Cardul 3: Histoterapia Termen: histoterapie **Pronunție:** his-to-te-ra-pi-e

Definiție: Tratament efectuat cu ajutorul unor țesuturi organice conservate la rece.

Histos (din gr.) = țesut

Therapeia (din gr.) = tratament, vindecare

Exemplu: Clinica noastră oferă programe personalizate de histoterapie pentru pacienții cu anumite boli degenerative.

Jocuri de asociere: Exerciții de tip „match the term with its definition/image” (asociază termenul cu definiția/imaginea). Aceste jocuri pot fi realizate pe hârtie, pe fișe sau digital (prin aplicații cum ar fi Quizlet, Kahoot!, care au funcții de asociere) sunt prezentate în Tabelele 1-4 [12].

Tabelul 1

Asociază fiecare termen medical din coloana A cu definiția sa corectă din coloana B

A	B
1. Nervos	a. Cu caracter de imunitate.
2. Imunitar	b. Privitor la respirație; care folosește la respirație.
3. Renal	c. Alcătuit din nervi; care este provocat de nervi.
4. Respirator	d. Care ține de rinichi, privitor la rinichi.
5. Muscular	e. Care aparține mușchilor, privitor la mușchi.

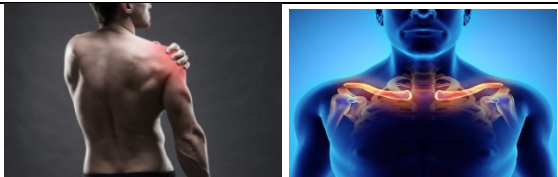
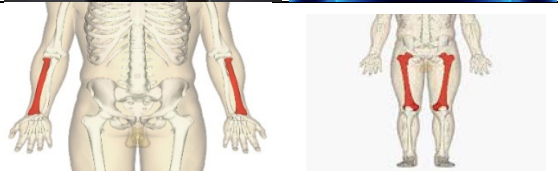
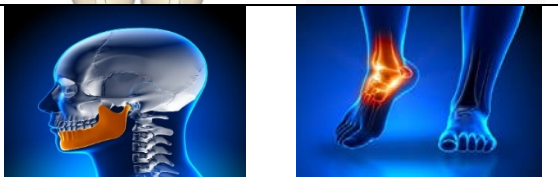
Tabelul 2

Asociază fiecare termen medical din coloana A cu elementul său morfologic (rădăcină/sufix) și semnificația acestuia din coloana B

A	B
1. Pericard (peri-)	a. Mai mult, numeros
2. Enteroectomie (entero-)	b. Fără
3. Polyacid (poli-)	c. În jurul, împrejur
4. Anemie (a-/an-)	d. Referitor la intestin
5. Endoscopie (endo-/gr. endon)	e. În interior, înăuntru

Tabelul 3

Asociază fiecare termen medical din coloana A cu imaginea sau reprezentarea vizuală corectă din coloana B

A	B
1. Gleză 2. Umăr	
3. Radius 4. Mandibulă	
5. Clavicula 6. Femur	

Asociază fiecare termen medical din coloana A cu enunțul sau contextul clinic cel mai potrivit din coloana B

A	B
1. Osteoporoză	a. Creșterea excesivă a acidului clorhidric din secreția gastrică, întâlnită la gastrite, ulcer duodenal etc.
2. Meningită	b. Leziune osoasă caracterizată prin subțierea și rarefierea oaselor, cu formarea unor cavități de diverse dimensiuni.
3. Hiperaciditate	c. Boală (infecțioasă) care constă în inflamarea meningelor și care se manifestă prin dureri de cap, vărsături, înțepenirea cefei, febră.
4. Hipoacuzie	d. Leziune (fără tendință de cicatrizare) care apare pe suprafața pielii sau a mucoaselor (stomacului, duodenului).
5. Ulcer	e. Slăbire a acuității auzului.

Formarea limbajului de specialitate la studenții medici străini necesită o abordare didactică echilibrată. Această abordare propune integrarea armonioasă a strategiilor didactice tradiționale și a celor moderne. Combinarea metodelor vizează amplificarea integrată a tuturor celor șase competențe lingvistice esențiale în contextul specific medical: receptare orală (ascultare), receptare scrisă (citire); producere orală (vorbit), producere scrisă (scriere); comunicare: interacțiune (conversație) și mediere (traducere/parafrază).

4. Concluzii

Studiul propus pentru dezvoltarea limbajului de specialitate în educația medicală subliniază necesitatea unei abordări integrate, funcționale și centrate pe competențe. Se constată că limbajul medical nu este doar un set de termeni, ci un sistem lingvistic complex, cu particularități lexicale, morfologice și sintactice, care servesc unor scopuri funcționale precise în comunicarea profesională. Această înțelegere profundă a specificului limbajului medical are drept scop proiectarea unor strategii didactice eficiente. Adoptarea acestui model integrativ de strategii didactice funcționale va permite educației medicale să formeze profesioniști nu doar cu cunoștințe medicale solide, ci și cu o stăpânire a limbajului de specialitate care să le permită să comunice eficient și sigur în toate aspectele practicii lor.

Conflicts of Interest: The authors declare no conflict of interest.

Referințe

1. Despre politica privind multilingvismul. Importanța multilingvismului. Disponibil online: <https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/improving-quality/multilingualism/about-multilingualism-policy> (accesat la 02/11/2025).
2. Cotruța, A. Competența de proiectare a carierei: premisă pentru integrarea socioprofesională. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe ale Educației)* 2018, 5 (115), pp. 61-66.
3. Gîlca, B., Gramma, R., Paladi, A. Ghid privind aplicarea procedurii de comunicare și consiliere a pacienților. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Chișinău, Republica Moldova, 2018, pp. 5-6 Disponibil online:

- https://scr.md/upload/editor/iunie_2018/Ghidul_privind_aplicarera_procedurii_de_comunicare_si_consiliere_a_pacientului.pdf (accesat la 30/10/2025).
4. Anton, V. Emotional intelligence development techniques. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe ale Educației)* 2024, 5 (175), pp. 189-193.
 5. Butnari, N., Bîrnaz, N. Mediu de învățare pozitiv – imperativ în instruirea adulților. *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe ale Educației)* 2023, 9 (169), pp. 35-41.
 6. Marinescu, V. Asigurarea calității în evaluarea studenților care învață limba română ca limbă străină, conform standardelor ARACIS. *Revista Intertext* 2025, 1 (65), pp. 120-126.
 7. Barbăneagră, A.; Cucu, L.; Zavadschi, A.; Petrenco, L.; Corniciuc, A. *Predarea-învățarea integrată a limbii române în Centrele educaționale din Diasporă*. Ghid metodologic. Chișinău, 2018, pp. 36-37. Disponibil online: Ghid_L_Rom. Centre Edu Diasporă-ilovepdf-compressed.pdf (accesat la 30/10/2025).
 8. Gînju, T. *Didactica generală*. Note de curs. Indigo Color, Bălți, 2021, pp. 96-97.
 9. Bocoș, M.; Chiș, V.; Terenczi Iu.; Ionescu, M.; Lăscuș, V.; Preda, V.; Radu, I. *Didactica modernă*. Dacia, Cluj-Napoca, România, 2001, pp. 157-158.
 10. Dandara, O.; Gogoi, E. Contextul de învățare, determinantă a eficienței procesului de formare profesională prin învățământul universitar. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare.” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare*, Chișinău, Moldova, 9-10 noiembrie 2023, CEP USM, Chișinău, 2024, pp. 217-223.
 11. Dafinoiu, C. Alegerea și aplicarea strategiilor didactice în procesul de predare-învățare al LRLS. *Proceedings of University of Ruse* 2021, 60(11.1), pp. 18-22. Disponibil online: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp21/11.1/11.1-2.pdf> (accesat la 01/11/2025).
 12. Busuioc, A. Formarea limbajului de specialitate în limba română la mediciști străini. Teză de doctor, UPSC „Ion Creangă”, Chișinău, Republica Moldova, 2025. Disponibil online: Busuioc-teza_0.pdf (accesat la 01/11/2025).
 13. Romancenco, A.; Saratila, Iu.; Ababii, I.; Rojnoveanu, Gh.; Dandara, O.; Spinei, L. Bridging theory and practice: enhancing medical education through simulation-based training methods. *Revista de Științe ale Sănătății din Moldova* 2024, 2, pp. 68-73.
 14. Dafinoiu, C.-V. Class Management. The Role and Responsibility of the Teacher in teaching RLFL to Foreign Students in the Preparatory Year. *Limbaj și context. Revista internațională de lingvistică, semiotică și știință literară* 2024, 2(16), pp. 139-148.
 15. Barbăneagră, A. Abordarea integrată a limbii și a culturii în didactica limbilor străine. *ACROSS* 2024, 8 (2) pp.136-144.
 16. Botezatu, V. Evaluarea formativă în învățământul utilizarea în context online. In *Metodologii contemporane de cercetare și evaluare: Conferința științifică națională a doctoranzilor dedicată aniversării a 75-a a USM*, Chișinău, Republica Moldova, 22-23 aprilie; CEP USM; Chișinău, RM, 2022, pp. 26-31.
 17. Bontă-Broșteanu, I.-C. De ce vorbim despre „învățare interactivă”. Disponibil online: <https://edict.ro/de-ce-vorbim-despre-invatare-interactiva/>. (accesat la 02/11/2025).
 18. Șova, T.; Rusov, V.; Trinca, L. Educație interculturală: Ghid metodologic și suport de curs pentru viitorii pedagogi. Pro Didactica, Republica Moldova, 2020, pp. 25-26.
 19. Pereteatcu, M. Tehnici de învățare multisenzorială. In: *Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții*, Ed. a 5-a, Bălți, Republica Moldova, 18 octombrie 2019, Chișinău, Republica Moldova, 2019, pp. 442-447.

Citation: Busuioc, A.; Barbăneagră, A. Functional teaching strategies for developing specialized language in medical education. *Journal of Social Sciences*, 8 (4), pp. 163-175. [https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8\(4\).10](https://doi.org/10.52326/jss.utm.2025.8(4).10).

Publisher's Note: JSS stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright:© 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Submission of manuscripts:

jes@meridian.utm.md